

Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair Sözleşmeyi tadil eden Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 13 . 6 . 1967 - Sayı : 12620)

No.
878

Kabul tarihi
1 . 6 . 1967

MADDE 1. — 299 sayılı Kanunla onaylanmış olan Nükleer enerji sahasında hukukî sorumluluğa dair Sözleşmeyi tadil eden, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtınca kabul edilip. Hükümetimiz tarafından 10 . 4 . 1964 tarihinde imzalanmış bulunan Ek Protokolün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**NÜKLEER ENERJİ SAHASINDA HUKUKİ MESULİYETE DAİR SÖZLEŞMEYE
EK PROTOKOL**

Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilâtı şimdiki adıyla İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtının Avrupa Nükleer Enerji Ajansı çerçevesi içinde, 29 Temmuz 1960 tarihinde Paris'te akdedilen Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair Sözleşmenin imzalıyanları olarak, Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, İspanya, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Norveç Kırallığı, Holânda Kırallığı, Portekiz Kırallığı, Büyük Britanya ve Kuzey İrlânda Birleşik Kırallığı, İsveç Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri;

Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansının himayesinde 29 Nisan ile 19 Mayıs 1963 tarihleri arasında Viyana'da toplanan ve imzacı devletlerin temsil edildiği Milletlerarası bir konferansta Nükleer hasar sahasında hukukî mesuliyetle ilgili bir milletlerarası sözleşmenin kabul edildiğini göz önünde tutarak;

Adı geçen sözleşmedeki XVII nci maddenin mevcudiyeti hasebiyle, bu sözleşmenin imzacılar arasında münakit Paris Sözleşmesinin uygulanmasına tesir etmiyeceğini kaydederek,

Bununla beraber iki sözleşme arasında mümkün mertebe bir çatışma olmadığını, böylece, karar verildiği takdirde, her iki Sözleşmenin de tarafları olunabileceğini arzu ederek;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

Madde — I.

Nükleer enerji sahasında hukukî mahiyete dair 29 Temmuz 1960 tarihli Sözleşme aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

A — Başlangıcın son paragrafının yerine aşağıdaki metin konulmuştur :

Bu sözleşmenin kavramadığı iyonizan radyasyonların sebebiyet verdiği kazalardan meydana gelen hasarlara da bu sözleşme hükümlerinin uygulanması dâhil olmak üzere, millî sahada gerekli gördükleri tamamlayıcı tedbirleri alma hususunu bu memleketlere bırakmakla beraber, çeşitli memleketlerde bu kabil zararların tazmini mevzuunda tatbik edilen esas kaidelerin birleştirilmesi gereğine inanarak;

B — 2 nci maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 2.

İşbu Sözleşme Ülkesinde mesul bir işleteni bulunan nükleer tesisin kurulduğu Akıd Tarafın millî mevzuatında aksine hüküm olmadıkça ve 6. (e) de gösterilen haklar baki kalmak şartıyla Akıd olmıyan devletlerin ülkelerinde ve bu ülkelerde vukubulan hasarlarda uygulanmaz.

C — 3 ncü maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur;

Madde — 3.

a) Nükleer tesisi işleten, işbu Sözleşme ile ilgili olarak, aşağıdaki hallerde mesuldür.

(i) Şahsın ölümü veya hayatına karşı zarar ika edilmesi; ve

(ii) Aşağıdaki haller haricinde her hangi bir malın yok edilmesi veya zarara mâruz bırakılışı.

1) Nükleer tesisin kendisi ve bu tesis bölgesindeki, tesisle ilgili olarak kullanılan veya kullanılacak olan her hangi bir mal,

2) 4 ncü maddede belirtilen hallerde nükleer kazanın vukubulduğu anda nükleer maddeyi taşıyan nakil vasıtaları,

Ancak (i), (ii) bendlerinde bahis konusu haller için bu hasar veya kayıba (bundan böyle hasar diye geçecektir) ya nükleer yakıt veya radyoaktif madde veya artıktan veyahut, 4 ncü madde ahkâmı hariç, böyle bir tesisten gelen nükleer maddelerden doğan nükleer kazaların sebeb olduğunun ispat edilmesi şarttır.

b) Hasar veya kayıba bir nükleer kaza ile nükleer kazadan gayri bir kaza müştereken sebebiyet verdiği takdirde nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasar veya kayıp mâkul bir şekilde tesbit edilemez durumda ise, diğer kazanın sebebiyet verdiği hasar veya kayıp da nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasar olarak mütalâa edilecektir. Eğer bir hasar, nükleer bir kaza ile bu Sözleşmenin kavramadığı iyonizan radyasyonların intişarı ile müştereken husule gelmişse, bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, hiçbir kimsenin iyonizan radyasyonunun intişarı ile ilgili mesuliyetini sınırlamaz veya bu mesuliyete başka bir şekilde tesir etmez.

c) Bir Akıd Taraf mevzuatıyla, kendi ülkesinde bulunan nükleer tesisi işletenin mesuliyetinin, bu tesisin içinde olup bu maddenin (a) fıkrasının atıf yapılan kaynakların dışındaki her hangi bir radyasyon kaynağından intişar eden iyonizan radyasyonlardan husule gelen veya neticelenen hasarlarla ilgili mesuliyeti de kavradığını hükme bağlayabilir.

D — 4 ncü maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 4.

2 nei madde ahkâmına aykırı olmamak şartıyla, nükleer maddelerin taşınmaları ile ilgili depolama da dâhil, nükleer maddelerin nakli halinde :

(a) İşbu Sözleşme mucibince, bir nükleer kazanın bu tesisin, haricinde vukubulduğu ve bu tesisten nakledilmiş nükleer maddelerle alakalı olduğu ispat edildiği takdirde, bir nükleer tesisin işleteni, kaza ile ilgili aşağıdaki şartların bulunması halinde, hasardan mesuldür.

(i) Nükleer maddelerin sebebiyet verdiği nükleer kazalarla ilgili mesuliyetin, yazılı bir mukavele katî şartları gereğince, başka bir nükleer tesisin işleteni tarafından deruhde edilmişinden önce kaza vukubulursa,

(ii) Bu kabîl katî şartları haiz bir mukavele mevcut değilse başka bir nükleer tesisi işletenin nükleer maddeleri teslim alışından önce kaza vukubulursa, veya

(iii) Bir nakil vasıtasının aksamını teşkil eden bir reaktörde kullanılmaya tahsis olunan nükleer maddenin, bu reaktörü tam yetkiyle işletecek kimsenin nükleer maddeyi teslim almasından önce kaza vukubulursa,

(iv) Nükleer maddeler Akıd olmıyan bir devlet ülkesinde bulunan bir şahsa gönderilmekte olup, bu Akıd olmıyan devletin ülkesine getirildikleri nakil vasıtasından boşaltılmadan önce kaza vukubulursa;

(b) İşbu Sözleşme mucibince bir nükleer kazanın o tesisin haricinde vukubulduğu ve o tesisten nakledilmiş maddelerle alakalı olduğu ispat edildiği takdirde bu nükleer tesisin işleteni kaza ile ilgili aşağıdaki şartların bulunması halinde, zarardan mesuldür.

(i) Başka bir nükleer tesisin işletenin uhdesinde bulunan nükleer maddelerin sebebiyet verdiği nükleer kazalarla ilgili mesuliyetin, yazılı bir mukavelenin sarih şartları gereğince, kendisi tarafından deruhde edilmişinden sonra kaza vukubulursa,

(ii) Bu kabil sarih şartları haiz bir mukavele mevcut değilse nükleer maddeyi teslim aldıktan sonra kaza vukubulursa; veya

(iii) Bir nakil vasıtasının bir kısmını teşkil eden bir reaktörü işletenden nükleer maddeyi teslim aldıktan sonra kaza vukubulursa,

(iv) Nükleer maddenin işletenin yazılı muvafakatiyle Âkîd olmıyan bir devletin ülkesinde bulunan bir şahıs tarafından gönderilmesi halinde bu Âkîd olmıyan taraf ülkesinden nakledilecek nakil vasıtasına yüklenişinden sonra kaza vukubulursa,

(c) Bu Sözleşme gereğince mesuliyet altında bulunan işleten, 10 ncu maddeye göre gerekli teminatı sağlayan sigortacı veya başka bir malî kefil tarafından veya bunlar namına tanzim olunan bir belgeyi nakliyeciyeye verir. Bu belge işletenin isim ve adresini garantinin müddetini, tipini ve tutarını ihtiva etmelidir. Belgede kayıtlı olan bilgiye belgeyi tanzim eden veya onun namına veren tarafından itiraz edilemez. Belge, garantisini temin ettiği nükleer maddelerle, nakliyata ait bilgiyi ve salâhiyetli resmî makamların mevzuubahis şahsın işbu Sözleşmede ifade edilen mânada bir işleten olduğunu tasdik eden beyanını da ihtiva etmelidir.

d) Bir Âkîd Taraf millî mevzuatına uygun olarak koyacağı şartlarla ve 10 ncu maddenin (a) fıkrası ile talebedilen şartların yerine getirilmesi halinde nakliyeciyi, kendi talebi, adı geçen Âkîd Tarafın ülkesinde kurulan nükleer tesisi işletenin muvafakati ve salâhiyetli resmî makamın kararıyla, işletenin yerine, işbu Sözleşme gereğince, mesul kılınabileceğini temin edebilir.

Böyle bir halde işbu Sözleşme hükümleri gereğince nakliyeciyi, nükleer maddelerin taşınması esnasında vukubulan kazalarda, mevzuatında bu hususta hüküm olan bahis konusu Âkîd Tarafın ülkesi üzerinde kurulan nükleer tesisin işleteni gibi telâkki olunur.

E. 5 nci maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 5.

(a) Bir nükleer kaza ile ilgili nükleer yakıt yahut radyoaktif mahsuller veya artık birden ziyade nükleer tesiste bulunmuş olup, hasara sebeb olduğu anda bir nükleer tesiste bulunmakta ise, daha önce bunları bulunduran nükleer tesis işletenlerden hiçbiri hasardan mesul olamazlar.

(b) Bununla beraber, nükleer bir tesiste nükleer bir kazadan bir hasar vukubulmuş ve bu hal sadece nakliyat esnasında arızî olarak depolanan nükleer cevher ile ilgili ise, 4 ncu madde gereğince başka bir işleten veya kimse mesul olduğu takdirde, nükleer tesisin işleteni mesul tutulamaz.

(c) Bir nükleer kaza ile ilgili nükleer yakıt yahut radyoaktif mahsuller veya artık birden ziyade nükleer tesiste bulunmuş olup hasara sebeb olduğu anda bir nükleer tesiste bulunmamakta ise hasarın vukuundan önceki son nükleer tesisin işleteninden veya bunları en son teslim alan işletenden gayrı hiçbir işleten hasardan mesul değildir.

(d) Hasar işbu Sözleşme hükümlerine göre birden ziyade işletene mesuliyet yüklerse bu işletenlerin mesuliyeti aşağıdaki şartlarla müşterek ve birden fazladır. Mesuliyet nükleer maddelerin nakli sırasındaki tek ve aynı nakil vasıtasında veya arızî depolama halinde tek ve aynı nükleer tesiste nükleer bir kazanın sebeb olduğu bir hasar neticesinde ortaya çıkmış ise her işletenin mesul olacağı âzami miktar, 7 nci madde hükümlerine göre onlar hakkında tesbit edilecek en yüksek meblâğdır. Hiçbir işleten hiçbir zaman nükleer kaza hususunda 7 nci madde ile ona tahmil edilenden daha fazlasını ödemeye mecbur tutulamaz.

F. 6 nci maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 6.

a) Nükleer kazadan doğan hasar sebebiyle tazminat hakkı, işbu Sözleşme mucibince sadece, hasardan dolayı mesul olan işletene, veya, 10 neu madde ile istenen teminatı veren sigortacı veya malî kefillere karşı millî kanunla doğrudan doğruya bir dâva hakkı tanımıyorsa, sigortacı veya diğer malî kefillere karşı kullanılabilir.

b) Bu maddede aksine bir hüküm olmadıkça, nükleer kazaların sebeb olduğu hasardan, bunların haricinde kimse mesul tutulamaz.

Fakat bu şart nakil sahasında işbu Sözleşme tarihinde tatbik edilmekte olan veya imzaya açık olan veya iltihak ve tasdik safhasında bulunan milletlerarası anlaşmaların tatbikına tesir etmez.

e) (i) Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü :

1) Bir hasara sebebiyet vermek kasdiyle bir şahsın bir fiili veya ihmaliyle husule gelen ve 3 neu (a), (ii), (1) ve (2) madde ve 9 neu madde gereğince bu Sözleşmeye göre, işletenin sorumlu tutulamıyacağı bir nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasardan dolayı her hangi bir şahsın.

(2) 4 neu maddenin (a) (iii) paragrafı veya (b), (iii) paragrafı gereğince işletenin sorumlu tutulamıyacağı ve bir nakil vasıtasının aksamını teşkil eden bir reaktörü işletmeye tam salâhiyetli olan bir şahsın nükleer bir kaza dolayısıyla husule getirdiği hasarın, mesuliyetine tesir etmez

(ii) 7. (e) maddesindeki hakkın kullanılması dışında,, bir nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasar dolayısıyla, işbu Sözleşmenin dışında işletene bir mesuliyet yüklenemez. Bu halde de mesuliyetin hududu millî mevzuatın veya ülkesinde mesul işletenli nükleer tesisin bulunduğu Âkid Tarafın mevzuatının nakil vasıtalarıyla ilgili olarak koyduğu özel hükümlerin çerçevesinde kalır.

d) Bu maddenin (b) paragrafında atıf yapılan milletlerarası bir anlaşma veya Âkid olmıyan bir devletin mevzuatı gereğince nükleer bir kazanın sebebiyet verdiği bir hasar dolayısıyla tazminat ödiyen bir şahıs, ödediği meblâğ kadar kendisine tazminat ödediği zarara uğramış şahsın bu Sözleşme tahtında sahib olduğu hakları, halefiyet yoluyla iktisabeder.

e) Âkid olmıyan bir devletin ülkesinde vukubulan, bir nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasarı tazmin eden ve esas işyeri Âkid Taraf ülkesinde bulunan bir şahıs veya böyle bir şahsın emrinde çalışan bir kimse, ödediği meblâğ kadar, bu şekilde tazminat alan şahsın 2 neu madde hükmü mevcudolmasaydı işletene karşı sahib olacak olduğu hakları iktisabeder.

f) İşleten sadece şu hallerde rücu hakkını haizdir :

(i) Nükleer kazanın sebeb olduğu hasar, kasıttan doğan bir fiil veya ihmâl neticesi ise kasıtlı hareket eden faile veya ihmâl edene karşı,

(ii) Mukavelede sarahaten belirtildiği takdirde, belirtilen nisbet ve şekilde,

g) Eğer işleten bu maddenin (f) fıkrasına göre her hangi bir nisbette bir kimseye karşı rücu hakkına sahip ise bu maddenin (d) veya (e) fıkraları mucibince, o şahıs işletene karşı bir hak iddiasında bulunamaz.

h) Millî sağlık sigortası, sosyal sigorta, işçi tazminatı, veya iş hastalıkları tazminatı gibi sistemlerdeki hükümler, nükleer kazadan doğan hasar sebebiyle tazminatı da içine alıyorsa, bu gibi sistemlerdeki lehdarların hakları ve bu gibi sistemler sebebiyle rücu hakları Âkid Tarafın bu gibi sistemlerini kuran kanuna göre tâyin edilir.

G. 7 neu maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur :

Madde — 7.

a) Bir nükleer kazanın sebeb olduğu hasar sebebiyle ödenmesi istenen tazminat bedeli, işbu madde mucibince tesbit olunan, âzami mesuliyetten fazla olamaz.

b) Her hangi bir Âkid Tarafın işletenin 10 neu madde gereğince istenen sigorta veya diğer bir malî garantiyi temin edebilmesi imkânlarını göz önünde tutarak hiçbir halde 5 000 000 hesap üni-

tesinden aşağı olmamak üzere daha yüksek ve alçak bir meblâğı tesbit edebilmesi şartı ile nükleer kazanın sebebolduğu hasar dolayısıyla işletenin âzami mesuliyeti, işbu Sözleşme tarihinde tâyin edildiği üzere 15 000 000 Avrupa Para Anlaşması hesap ünitesidir. (Bundan sonra hesap ünitesi olarak geçecektir) Yukarıda sözü edilen meblâğlar yuvarlak rakamlar olarak millî paraya tahvil olunabilir.

c) Nakliye vasıtasına yapılan hasar işletenin diğer hasarlardan doğan mesuliyetinin 5 000 000 hesap ünitesinin aşağısına düşmesini hiçbir şekilde intacetmemesi şartı ile Âkîd Taraf 3 (a) (ii) (2) maddesindeki istisnanın tatbikinden millî mevzuatı ile sarfınazar edebilir.

d) Bu maddenin (c) fıkrasına göre Âkîd Taraf mevzuatındaki hükümler olduğu kadar bu maddenin (b) fıkrası mucibince de bir Âkîd Taraf ülkesindeki nükleer tesislerin işletenlerinin mesuliyeti nükleer kaza nerede vuku bulursa bulsun bu gibi işletenlerin mesuliyetine tatbik edilir.

e) Bir Âkîd Taraf nükleer maddelerin kendi ülkesinden geçişini, âzami mesuliyet haddini transit esansında vukuu muhtemel kaza tehlikelerine göre kifayetsiz bulunduğu takdirde, yabancı işletenin âzami mesuliyet haddinin yükseltilmesi şartına bağliyabilir. Şu şartla ki, bu şekilde yükseltilen âzami mesuliyet haddi, kendi ülkesinde kurulmuş tesislerin işletenlerinin âzami mesuliyet haddini geçemez.

f) Bu maddenin (e) fıkrasındaki hükümler,

i) Nakliye deniz yolu ile ise, Devletler Hukuku kaideleri mucibince, muhtemel bir tehlikeden dolayı sözü edilen Âkîd Tarafın limanlarına sığınma hakkı veya kara sularından zararsız geçiş hakkı;

ii) Nakliye hava yolu ile ise, bir anlaşma veya Devletler Hukuku mucibince Âkîd Tarafın arazisi üzerinden uçuş veya yere inme hakkı, mevzuubahsolduğunda tatbik olunmaz.

g) İşbu Sözleşmeye göre, bir mahkeme tarafından tazminatı mucip bir hâdise sebebiyle hükmedilen faiz ve bedeller bu Sözleşme maksadına mâtuf bir tazminat olarak mütalâa edilmez ve bu madde mucibince işletenin mesul olduğu meblâğa ilâveten işleten tarafından ödenebilir.

Madde — 8.

a) Tazminat hakkı, işbu Sözleşme mucibince, nükleer kaza tarihinden itibaren on sene içinde kullanılmadığı takdirde, sukut eder. Bununla beraber, eğer işletenin mesul olduğu nükleer tesisin ülkesinde bulunduğu Âkîd Taraf tarafından 10 yıllık bir sürenin bitiminden sonra da veya bu kadar uzun bir süre zarfında tazminat talepleri hususunda işletenin mesuliyetini karşılayıcı tedbirler alınmışsa, millî mevzuat 10 yıldan fazla süren bir sukutu hak müddeti tesis edebilir. Şu şartla ki sukut müddetinin uzatılması hiçbir halde bu Sözleşme gereğince ölüm veya zarar ziyan dolayısıyla işletene karşı 10 yıllık sürenin bitiminden önce ikame edilen tazminat haklarına hâlel getirmez.

b) Hasarın kaza anında çalınmış, kaybolmuş, denize atılmış veya terk edilmiş ve henüz istirdadedilmemiş nükleer yakıt, radyoaktif maddeler veya artık ile ilgili nükleer kazadan doğmuş olması halinde bu maddenin (a) fıkrasında bahis konusu edilen süre nükleer kazanın oluşu tarihinden itibaren hesaplanır. Ancak bu süre hiçbir halde çalınma, kaybolma, denize atılma ve terk edilme tarihinden itibaren yirmi yılı geçemez.

c) Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında vaz'edilen süreler geçilmemek şartıyla mevzuat, iki seneden aşağı olmayacak şekilde, mutazarrırın zarar ve mesul işletenden haberdar olduğu veya mâkul surette haberdar olması icabettiği tarihten itibaren bir müruru zaman veya sukutu hak müddeti tesis edebilir.

d) Ancak, 13 nci maddenin (c) fıkrasının (ii) bendinin tatbikinin mümkün olduğu hallerde, bu maddenin (a) fıkrasında gösterilen zaman zarfında tazminat hakkı sukut etmez.

(i) 17 nci maddede bahsi geçen mahkeme bir hüküm vermezden evvel bu mahkemenin seçebileceği mahkemelerden birinde dâva açılması halinde, mahkeme dâvanın açılmış olduğu mah-

kemeden başka bir mahkemenin salâhiyetli olduğuna karar verirse, dâvanın salâhiyetli olduğuna karar verilen mahkemede açılması için bir müddet tesbit edilir; veya

(ii) 13 c (ii) bendine göre salâhiyetli mahkemenin tesbiti zmnında mahkemeden karar istihali için bir Âkîd Tarafa müracaat vâkı olması ve mahkeme tarafından tesbit edilecek zaman zarfında bu tesbitten sonra dâvanın açılması icabeder.

e) Millî mevzuat aksine hüküm vaz'etmedikçe, bu maddede gösterilen müddet zarfında tazminat dâvası açan nükleer kazanın sebeb olduğu hasardan mutazarrır olan şahıs, salâhiyetli mahkemenin nihai kararı almamış olması şartıyla böyle bir müddetin hitamından sonra hasarın ağırlaştırıldığı şeklinde iddiasını tadil edebilir.

İ) 9 neu maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur :

Madde — 9.

İşleten, silâhlı çatışma, tecavüz, iç harb, isyan veya ülkesinde nükleer tesisin bulunduğu Âkîd Tarafın mevzuatında aksi gösterilmedikçe istisnai karakterde vahîm tabii bir âfet yüzünden doğacak nükleer bir kazanın sebeb olduğu hasardan mesul değildir.

J) 13 neu maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur :

a) Bu maddede aksine hüküm vaz'edilmedikçe, 3, 4, 6 (a) ve 6 (e) maddeleriyle ilgili kaza hakkı sadece ülkesinde nükleer kazanın vukubulduğu Âkîd Tarafın mahkemelerine tanınmıştır.

b) Nükleer bir kaza Âkîd Taraflar ülkesinin, dışında vukubulduğu veya nükleer kazanın vukubulduğu yer katiiyetle tâyin edilemediği takdirde kaza hakkı mesul işletenin ülkesinde nükleer tesis bulundurduğu Âkîd Tarafın mahkemelerine tanınmıştır.

c) Bu maddenin (a) veya (b) fıkraları gereğince birden fazla Âkîd Tarafın mahkemeleri salâhiyetli ise, kaza hakkı,

(i) Nükleer kaza kısmen herhangi bir Âkîd Tarafın ülkesinin dışında ve kısmen tek bir Âkîd Tarafın ülkesi üzerinde vukubulmuşsa, bu sonuncu Âkîd Tarafın mahkemelerine,

(ii) Diğer bütün hallerde ilgili Âkîd Tarafın müracaatı üzerine, 17 nei maddede atf yapılan mahkeme tarafından, bahis konusu işle en yakın ilgisi tesbit edilen Âkîd Tarafın mahkemelerine

aittir.

d) Bu madde mucibince vicahi veya gıyabi yargılama sonunda salâhiyetli mahkemenin aldığı hükümler mahkemenin tatbik ettiği kanunlar mucibince lâzımülfaz hale gelince, ilgili Âkîd Tarafın talebettiği formaliteler kabul edilir edilmez diğer Âkîd Tarafın ülkesinde de yürürlüğe girer. Dâvanın esasları başka her hangi bir muameleye tabi tutulmaz. Yukardaki hükümler ara kararlara tatbik edilmezler.

e) İşbu Sözleşme mucibince Âkîd Taraf aleyhine bir dâva açıldığında, icrai tedbirler ilgili hususlar dışında, bu Âkîd Taraf bu madde ile salâhiyetli kılınan mahkeme huzurunda hiçbir kazai muafiyet iddiası ileri süremez.

K) Ek I nei yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Ek — I.

Aşağıdaki ihtirâzî kayıtlar işbu Sözleşmenin veya ek protokolün imzası sırasında kabul edilmiştir.

1. 6 nei maddenin (a) ve (c) (i) fıkraları.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunan Kralığı Hükümetinin ihtirâzî kaydı.

Millî Kanunla işletenden başka diğer şahısların, bu şahısların haksız ikame edilmiş dâvalar da dâhil, işleten tarafından elde edilen bir garanti veya diğer bir malî garanti ile veya âmme fon-

lariyle, mesuliyetleri tamamen teminat altına alınmış olmaları şartıyla, nükleer bir kazanın sebebiyet verdiği hasarla ilgili mesuliyetlerinin devam edebilmesine dair haklarını mahfuz tutarlar.

2. 6 ncı maddenin (b) ve (d) fıkraları.

Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti, Yunanistan Kırallığı Hükümeti, Norveç Kırallığı Hükümeti ve İsveç Kırallığı Hükümetinin ihtirazî kaydı.

6. (b) maddesinde Milletlerarası Anlaşmalar olarak kabul edilen ve 6 (b) ve (d) maddelerine uygun Milletlerarası Anlaşmalarla aynı hükümleri muhtevi millî kanunların milletlerarası anlaşmalar gibi mütalâa etmek hakkını muhafaza ederler.

3. 8 ncı maddenin (a) fıkrası :

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti ve Avusturya Cumhuriyeti Hükümetinin ihtirazî kaydı.

Tazminat dâvaları ile ilgili olarak, İşletenin mesuliyetini 10 yıllık bir süre sonunda veya bu kadar uzun bir süre zarfında karşılayıcı tedbirler derpiş edilmişse Federal Almanya Cumhuriyeti ve Avusturya Cumhuriyeti nükleer kazalarla ilgili olarak, 10 yıldan fazla süren bir sukutu hak müddeti tesis etme hususundaki haklarını mahfuz tutarlar.

4. Madde — 9.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti ve Avusturya Cumhuriyeti Hükümetinin ihtirazî kaydı.

Nükleer kaza doğrudan doğruya silâhlı çatışma, tecavüz, iç harp, isyan veya istisnai karakterde vahim tabii bir âfet neticesinde bir hasara sebebiyet vermişse, Federal Almanya Cumhuriyeti ve Avusturya Cumhuriyetinde yukubulan nükleer kazalardan dolayı işleteni mesul tutmak hususundaki haklarını mahfuz tutarlar.

5. Madde — 19.

Federal Almanya Hükümetinin, Avusturya Cumhuriyeti Hükümetinin ve Yunanistan Kırallığının ihtirazî kaydı.

İşbu Sözleşmenin tasdikinin Devlet Hukukuna göre, işbu Sözleşme hükümleri mucibince nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyet hususunda millî mevzuat kabulü şeklinde telâkki olunması hakkını mahfuz tutmuşlardır.

II

a) Bu Ek Protokolün hükümleri nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete mütedair 29 Temmuz 1960 tarihli Sözleşmenin (Bundan sonra Sözleşme olarak adlandırılacaktır.) ayrılmaz bir kısmını meydana getirecektir.

b) Bu Ek Protokol tasdik veya teyidedilecektir. Ek Protokolün tasdik belgeleri İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Bu Ek Protokolün teyidi halinde ise bu husus Genel Sekretere bildirilecektir.

c) Sözleşmeyi evvelce tasdik etmiş olan bu Ek Protokolün imzacıları, bu Ek Protokolü de en kısa zamanda tasdik veya teyid etmeyi taahhüdederler. Ek Protokolün diğer imzacıları sözleşmeyi tasdik ettikleri veya teyid ettikleri zaman Ek Protokolü de tasdik veya teyid etmeyi taahhüdederler. Sözleşmeye katılma aynı zamanda İşbu Ek Protokole de katılma şartı ile kabul edilebilir.

d) Teşkilât Genel Sekreteri, tasdik belgelerinin veya teyit tebliğlerinin alınışından sözleşmeye katılmış hükümetleri ve imzalıyanları haberdar eder.

e) Sözleşmenin yürürlüğe girebilmesi için 19 (b) maddesine göre talebedilen tasdik sayısının hesaplanmasında, sadece Sözleşmeyi tasdik eden ve, bu Ek Protokolü tasdik veya teyidedenler nazarı itibara alınacaktır.

Bu inançla, aşağıda imzaları bulunan tam yetkililer, gereğince yetkili olarak işbu Protokolü imzaladılar.

Paris'te, 28 Ocak 1964 tarihinde İngiliz, Fransız, Alman, İspanyol, İtalyan ve Holânda dillerinden bir nüsha olarak hazırlanmış olup aslı İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı Genel Sekreterinde kalacak ve Genel Sekreter tarafından tasdikli suretleri bütün imzacılara dağıtılacaktır.

BU KANUNA AIT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
9	1	2	39	49	576
	19	608	40	64	299
15	79	452:453,486, 496:499		65	347:348,353, 386:387

I - Gerekçeli 167 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 79 ncu Birleşimine, 928 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 65 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma komisyonları görüşmüştür.